

Pan
Arkadiusz Mularczyk
Przewodniczący
Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach

Szanowny Panie Przewodniczący,

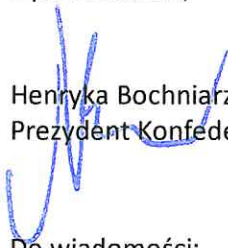
Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3137), dalej określony jako Projekt, zawiera dwie fundamentalne zmiany w zakresie procedury cywilnej tj. doręczeń oraz kosztów sądowych. Uważamy, że zmiany w zaproponowanym zakresie są szkodliwe nie tylko dla przedsiębiorców, ale także wszystkich obywateli. Dotkną zwłaszcza osoby w trudnej sytuacji dla których wysokie obciążenia finansowe związane z dochodzeniem praw przed sądem oraz wysoki poziom skomplikowania przepisów stwarzają realną barierę w dostępie do sądu.

W związku z powyższym prezentujemy:

- Informację dotyczącą projektowanych zmian w zakresie doręczeń wraz z propozycją brzmienia przepisów;
- Informację dotyczącą projektowanych zmian w zakresie kosztów sądowych wraz z propozycją brzmienia przepisów.

Informacje ujęliśmy możliwie precyzyjnie i zwięźle, starając się przedstawić Państwu istotę problemu. Szczegółowe rozwiązania zaprezentowano w załączeniach do informacji.

Z poważaniem,



Henryka Bochniarz
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

Członkowie Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach

W załączeniu:

1. Informacja nr. 1 dotycząca projektowanych zmian w zakresie doręczeń oraz Załącznik do informacji nr. 1 zawierający propozycję brzmienia przepisów;
2. Informacja nr. 2 dotycząca projektowanych zmian w zakresie kosztów sądowych oraz Załącznik do informacji nr. 2 zawierający propozycję brzmienia przepisów.

Informacja nr. 1 dotycząca projektowanych zmian w zakresie doręczeń

- I. **Istota problemu.** Projekt likwiduje tzw. „fikcję doręczeń” (mechanizm umożliwiający wszczęcie procesu w przypadku nieodbierania pisma procesowego przez pozwanego) w dotychczasowym kształcie. Jednocześnie projekt wprowadza mechanizm zgodnie z którym ciężar doręczenia, koszty doręczenia i konsekwencje doręczenia (w przypadku pozwu jest de facto brak możliwości wszczęcia procesu) spoczywają na powodzie. Jednocześnie zmiana nie zapewnia powodowi m.in. realnych możliwości by przy uczestnictwie komornika zweryfikować adres miejsca zamieszkania pozwanego. Proces sądowy przez skomplikowane doręczenia komornicze może się wydłużyć o co najmniej 60-70 dni, a już dziś Polska w Raporcie Banku Światowego Doing Business 2019 jest na 147 miejscu pod względem trwania postępowania sądowego z czasem szacowanym na 685 dni – jest to czas dłuższy niż w Peru (426 dni), Paragwaju (606 dni), Tajlandii (420 dni), czy Tadżykistanie (430 dni).
- II. **Weryfikacja danych.** Nadrzędnym celem procedury doręczenia za pośrednictwem komornika sądowego jest podniesienie jej skuteczności. Konieczne jest nadanie komornikom uprawnień do weryfikacji danych adresowych pozwanego w oparciu o informacje uzyskane od organów administracji publicznej, organów podatkowych, organów rentowych, podmiotów wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej. W przeciwnym razie doręczenie będzie dokonywane na adres na który już raz bezskutecznie dokonano próby doręczenia.
- III. **Koszty doręczenia komorniczego.** Zaproponowany w projekcie koszt doręczenia przesyłki przez komornika w wysokości 60 zł za jedną sprawę jest kosztem absurdalnie wysokim – poniosą go tak np.: MŚP, jak i osoby dochodzące alimentów. Usługa doręczenia przesyłki polecanej przez Poczta Polską wynosi 5,90zł. Usługi doręczenia przesyłek przez kurierów prywatnych przedsiębiorstw kosztują ok. 12 zł. Zaproponowana opłata 60zł będzie stanowiła realną barierę w dostępie do wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza dla obywateli w trudnej sytuacji.
- IV. **Dostęp do rejestrów zawierających dane adresowe na potrzeby doręczeń.** Drastyczny wzrost kosztów sądowych uzasadnia odstąpienie od dodatkowych opłat pobieranych przez instytucje i rejestry państwowe za informacje adresowe na potrzeby toczących się postępowań sądowych.
- V. **Strona przegrywająca i koszty doręczenia.** Uważamy, że zasady elementarnej sprawiedliwości społecznej wymagają aby koszty doręczenia komorniczego poniosła strona przegrana w procesie. Jest to rozwiązanie powszechnie akceptowane wobec szeregu innych kosztów



Załącznik do informacji nr. 1 zawierający propozycję brzmienia przepisów

Na następnych stronach znajdują się propozycje zmian przepisów w przedmiocie doręczeń w procesie cywilnym. Propozycje dotyczą ustaw:

- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji
- Ustawa z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych



Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Po art. 139 dodaje się art. 139¹ w brzmieniu:

Art. 139¹. § 1. Jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2 i 3 lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika z pouczeniem o treści §2.

§2. Powód w terminie dwóch miesięcy od doręczenia mu zobowiązania, składa wniosek do Komornika sądowego o doręczenie pisma pozwanemu albo w tym terminie zwraca pismo do sądu w którym wszczęto postępowanie i wskazuje aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Powód przedkłada do sądu, odpis wniosku o którym mowa w zdaniu 1.

§ 3. W przypadku zaniechania przez powoda podjęcia czynności o których mowa w § 2. w terminie tam określonym, stosuje się przepis art. 177 § 1 pkt 6.

Art. 98 §2 Kodeks postępowania cywilnego otrzymuje brzmienie:

§ 2. Do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty doręczenia pism procesowych za pośrednictwem komornika sądowego zgodnie z art. 139¹, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego



Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji

Po art. 3 dodaje się art. 3(1) w brzmieniu:

Art. 31. 1. Doręczenia, o którym mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1, komornik dokonuje w terminie 14 dni od dnia otrzymania zlecenia.

2. Jeżeli adresata nie zastano przy próbie doręczenia, komornik ustala czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. W tym celu komornik może żądać niezbędnych informacji od podmiotów wymienionych w art. 761 § 1¹ pkt 1-4 oraz pkt 13 ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego. Treść dokonanych ustaleń komornik wciąga do protokołu, do którego przepis art. 809 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

3. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami komornika adresat zamieszkuje pod podanym adresem, w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma w kancelarii komornika oraz pouczeniem, że należy je odebrać w terminie 14 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Jeżeli pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika adresata, o możliwości odbioru pisma poucza się dodatkowo tego domownika. W przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma, pismo uważa się za doręczone w ostatnim dniu tego terminu, a komornik zwraca pismo sądowi o którym mowa w art. 139¹§2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, informując go o dokonanych ustaleniach oraz o dacie doręczenia w terminie 7 dni od bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma.

4. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami komornika adresat nie zamieszkuje pod podanym adresem, komornik zwraca pismo sądowi informując go o dokonanych ustaleniach w terminie 7 dni od ich dokonania.

5. Jeżeli próba doręczenia okaże się skuteczna, komornik informuje sąd o dokonanych ustaleniach oraz o dacie doręczenia w terminie 7 dni od ich dokonania.

6. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, 4 i 5 komornik udziela podmiotowi zlecającemu informacji o dokonanych ustaleniach przez nadesłanie kopii protokołu w terminach o których mowa w ust. 3, 4 oraz 5.



Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji
w art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

2. Komornik nie może odmówić wykonania czynności, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1 i 2, jeżeli jest właściwy do ich podjęcia i zostały one zlecone przez sąd, prokuratora, albo osobę zobowiązaną przez sąd do złożenia wniosku.

Ustawa z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych
Art. 41 otrzymuje brzmienie:

Art. 41 Opłata stała za bezpośrednie i osobiste doręczenie pism w sposób przewidziany w art. 3 ust. 4 pkt 1 ustawy z 22 marca 2018r o komornikach sądowych wynosi 40zł. Opłatę pobiera się za doręczenie oznaczonego pisma w jednej sprawie, niezależnie od liczby adresatów tego pisma tam zamieszkałych i liczby podjętych prób doręczenia.



Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa

W Art. 299 § 3 ustawy Ordynacja podatkowa pkt 8 otrzymuje brzmienie:

8) komornikom sądowym w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym lub zabezpieczającym albo wykonywaniem postanowienia o zabezpieczeniu spadku lub ze sporządzaniem spisu inwentarza oraz administracyjnym organom egzekucyjnym w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym lub zabezpieczającym; w związku z toczącym się postępowaniem sądowym w którym organ egzekucyjny zobowiązany jest do ustalenia adresu pozwanego i dokonania doręczenia zgodnie art. 139¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

W Art. 299 § 6 ustawy Ordynacja podatkowa dodaje się pkt 1 w brzmieniu:

1) Nie podlega opłacie wniosek komornika o udostępnienie informacji adresowych podatnika, w związku z obowiązkiem doręczenia przez komornika sądowego pisma procesowego na podstawie art. 139¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.



Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

Art. 50 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

9. Dane zgromadzone na kontach, o których mowa w ust. 3, udostępnia się bezpłatnie sądom, prokuratorom, organom podatkowym, Państwowej Inspekcji Pracy, Biuru Nadzoru Wewnętrznego, Policji, Straży Granicznej, komornikom sądowym w zakresie prowadzonej przez nich egzekucji świadczeń alimentacyjnych, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, oraz na potrzeby doręczeń dokonywanych przez komorników w postępowaniu sądowym zgodnie art. 139¹ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w zakresie koniecznym do rozstrzygnięcia spraw prowadzonych na podstawie art. 29, art. 32 oraz art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy, ministrowi właściwemu do spraw rodziny, ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, organom realizującym świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawcze, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centrom pomocy rodzinie, publicznym służbom zatrudnienia, Komisji Nadzoru Finansowego, Polskemu Funduszowi Rozwoju Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, o którym mowa w art. 2 pkt 8 lit. b ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1182, 1669, 1735, 2024, 2243 i 2270), wojewodzie i Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w zakresie wynikającym z ust. 3a i 3c



Informacja nr. 2 dotycząca projektowanych zmian w zakresie kosztów sądowych

- I. **Drastyczny wzrost kosztów opłaty sądowej.** Zgodnie z projektem koszty opłat sądowych mogą wzrosnąć nawet o kilkaset procent. Dotyczy to wszystkich osób chcących dochodzić swoich roszczeń przed sądem, także małych przedsiębiorców i osób fizycznych, z wyjątkiem podmiotów zwolnionych od ponoszenia opłat sądowych. Dla wielu osób tak drastyczny wzrost kosztów sądowych może stanowić istotną przeszkodę w odzyskaniu swoich należności. Przykładowo, dla roszczenia 3000zł w postępowaniu upominawczym opłata obecnie wynosi 100zł, a po uprawomocnieniu nakazu $\frac{3}{4}$ opłaty jest zwracane wierzycielowi - uwzględniając minimalny wpis sądowy realny **koszt wpisu sądowego w takiej sprawie to 30 zł**. Natomiast według projektu dla roszczenia 3000 zł opłata sądowa rzeczywista wyniesie 300 zł przy braku zwrotu części opłaty sądowej, **co oznacza niemal 1000 % wzrostu kosztów sądowych dla powoda**. Przykładowo w postępowaniu zwykłym, opłata sądowa za dochodzenie kwoty 2500 zł wyniosłaby obecnie 125 zł, podczas zgodnie z Projektem wyniesie 300 zł. **Jest to wzrost o 140%**. Takie rozwiązanie uderza we wszystkie podmioty, w tym obywateli w trudnej sytuacji.
- II. **Wzrost opłaty sądowej dla konsumentów przegrywających spór sądowy.** Będzie to konsekwencja podniesienia kosztów opłat sądowych.
- III. **Sytuacja makroekonomiczna.** Trudno wskazać istotną zmianę makroekonomiczną, która uzasadniałaby tak wysoki wzrost kosztów. Proponowana zmiana nie znajduje odzwierciedlenia chociażby we wskaźniku wzrostu gospodarczego PKB per capita (PPP, międzynarodowy dolar 2011) 2005-2017. Należy także mieć na uwadze wzrost comiesięcznych kosztów życia (wg. „Portfel statystycznego Polaka” Sierpień 2018 r., EDYCJA II cz. 2, Krajowy Rejestr Długów, tylko od 2015 r. rachunek statystycznego gospodarstwa domowego za prąd wzrósł o 65%, rachunek za wodę o 56%, rachunek za energię ciepłą o 188%). Warto podkreślić, że w raporcie Banku Światowego Doing Business 2019 w rankingu pod względem kosztów dochodzenia roszczeń taniej niż w Polsce jest m.in. w Portugalii, Hiszpanii, na Węgrzech, w Niemczech, we Francji, w Grecji, Belgii czy Islandii. Trudno znaleźć racjonalne wytłumaczenie dla tak drastycznego podniesienia opłat sądowych w Polsce.
- IV. **Ryzyko wzrostu zatorów płatniczych.** Przy tak drastycznym wzroście opłat sądowych prawdopodobny jest spadek liczby spraw w sądach spowodowany barierą kosztową, a w konsekwencji realny oraz niebezpieczny wzrost zatorów płatniczych. Brak płynności finansowej spowodowany ograniczeniem możliwości dochodzenia roszczeń przed sądem szczególnie dla małych przedsiębiorców będzie oznaczał ograniczanie nakładów na tworzenie miejsc pracy i zatrudnienie pracowników, a niejednokrotnie redukcję zatrudnienia i ograniczenie inwestycji w rozwój małych i średnich firm.



Załącznik do informacji nr. 2 zawierający propozycję brzmienia przepisów

Na następnej stronie znajdują się propozycje zmian przepisów w przedmiocie doręczeń w procesie cywilnym. Propozycje dotyczą ustawy:

- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych



Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych otrzymuje brzmienie

Art. 13. 1 .W sprawach o prawa majątkowe pobiera się opłatę stałą od pisma ustaloną według wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia:

do 250 zł – 30 zł;
ponad 250 zł do 1 000 zł – 50 zł;
ponad 1 000 zł do 3 000 zł – 100 zł;
ponad 3 000 zł do 6 000 zł – 250 zł;
ponad 6 000 zł do 8 000 zł – 300 zł;
ponad 8 000 zł do 10 000 zł – 400 zł;
ponad 10 000 zł do 15 000 zł – 500 zł;
ponad 15 000 zł do 20 000 zł – 750 zł;

2. W sprawach o prawa majątkowe pobiera się opłatę stosunkową od pisma obliczoną od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia:

1) ponad 20 000 złotych do 2 000 000 złotych – 5%;
2) ponad 2 000 000 złotych – 100 000 zł i 0,5% od nadwyżki ponad 2 000 000 złotych, nie więcej jednak, niż 200 000 złotych.

3. W sprawach o roszczenia wynikające z czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187 i 2243) od strony będącej konsumentem lub osobą fizyczną prowadzącą gospodarstwo rodzinne, przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej ponad 20 000 złotych pobiera się opłatę stałą w kwocie 1 000 złotych.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Pozostawienie **Art. 28 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych** w aktualnym brzmieniu, przy zachowaniu zmian zaproponowanych w Projekcie do art. 79 ust.1 pkt 2 (uchyla się lit. c i d).

Uzasadnienie:

Taka zmiana spowoduje że **koszty sądowe dla spraw rozpatrywanych w postępowaniu uproszczonym**, a więc dedykowanym dla spraw nieskomplikowanych, **pozostają niższe niż dla postępowania zwykłego bardziej skomplikowanego**, ale jednocześnie zostaną 3-krotnie podniesione w stosunku do aktualnych kosztów, co wynika z zaproponowanego w projekcie art. 79 ust.1 pkt 2 (uchyla się lit. c i d). Wyliczenie kosztów dla powoda nie będzie skomplikowane bowiem analogiczna zasada jak obecnie, jednak sąd nie będzie zwracał powodowi $\frac{3}{4}$ wpisu sądowego, a więc wpłynie to również korzystnie na organizację pracy sądu. Takie rozwiązanie prezentuje podejście bardziej racjonalne, sądowe wzrosną 3-krotnie ale nie 7- krotnie.

